

Megjelenik hetenként háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	12	irt. o. 6.
Félévre	6	" " "
Évnyegyedre	3	" " "
Egy órára	1	" " "

Szerkesztői szállás:

belső számú 131. szám.

Kiadó hivatal:

Középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorért 1-azár 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. a minden hirdetés után 30 kr. bélyegű.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wellzeile 22.)
Haasenstein és Voglernél (Neuer Markt 11. szám.)
Pesten: Zeisler M. (Király utca 60. sz.)

Nyiltéri cikkek

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY”

1869. II-dik felévi folyamára.

Egy évre	12	forint o. 6.
Félévre	6	" " "
Évnyegyedre	3	" " "
Egy órára	1	" " "

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Az előfizetési összegek beküldésénél **postai utalványt** kérünk használni, mely **jutányosabb** és kevesebb fáradsággal jár a pecsét alatti küldésnél; így például: 3 frtért 18 krt kell fizetni a feladásnál és 3 krt itt az átvevésnél, holott a **postai utalványra 1 darab 10 kros bélyeg ráragasztásával minden ki van fizetve.**
Stein János,
a „K. Közlöny” kiadója.

M.-Vásárhely ismét választ.

(S.) Közeledek a határidő, midőn Maros-Vásárhely városának és Marosszék egyik kerületének a Petri Ádám és Nagy Samu államhivatalba lépése folytán megüritült két helyre ismét országgyűlési képviselőt kell választaniok.

Megvalljuk, hogy jobb szeretjük volna, ha e képviselői állomások megürülése, s ennek következtében a választási mozgalom ismétlődése, épen e helyen, későbbre maradt volna.

Meglett tényekkel szemben azonban a kívánság, óhajtatás s többféle elkésett dolog mit sem érnek. A helyek megürültek, a választások ki vannak írva és a választásoknak meg kell történni.

De hogy és miként történjenek meg ezen választások?

Természetesen a Deák-párt, a jobboldal: pártunk szellemében és érdekében.

És ez meg is lesz; meg kell lennie.

A maros-vásárhelyi és marosszéki e két újabb választás deák-párti eredménye országos érdek.

Sőt M.-Vásárhelynek és Marosszéknek magának is érdekében áll, hogy ezen választások ezuttal is jobboldali értelemben jöjjenek létre.

De vajon megtett-e a m.-vásárhelyi és marosszéki jobboldal mindent, a mit ezen országos és helyi érdekek biztosítására, mit önmaga diadalának érvényesítésére tehetett, minden körülmények közt kötelességszerűen tennie kellett volna?

Szokatlan csend honol ama vidék felett. A biztos siker tudata, vagy a közügyekkel való nemtörődés, vagy a mi legkárosabb volna: az erőfejtő önbizalom hiánya, s a sikert egyedül biztosító erély hanyatlása okozza e feltűnő hallgatást? Avagy csak azért tartják oly mély titokba burkolva csataterveket a pártok mindkét oldalon, hogy azt annál bizonyosabban keresztülvihessék?

Az eszéyes, óhóndes működés is gyakran meghozza az óhajtott győzelmet; a tételesség, a meghasonlás, a külön-külön magán-érdekek hajhászata soha, de soha!

Ismételt értekezletekről hallottunk mi is quantum satis; de minden érdekelt részéről megnyugvással fogadott vég megállapodásról még nincs tudomásunk.

Hallottuk, hogy az ottani jobboldalnak kétannyi jelöltje is van, mint az ellenzéknek; de mi jobban örülnének mindkét helyen egy-egy olyan jelöltnek, ki nek megválasztása minden kétségen felül várható volna.

Olyan formán veszi ki magát az a pusztába kiáltó sok szó azzal a sok jelölttel, mint a midőn azért örültek Gedeon által szorongatott háromszéki atyánkfiai Gábor Áron első ágyujának, mert nagyobb szólt, mint az ellenségé.

Csak nem akarja tán a m.-vásárhelyi és marosszéki jobboldal is azt megmutatni az ellenzéknek, hogy több oly hazafit képes felállítani, kik a képviselőségre alkalmasak, érdemesek, mint a baloldal.

Csak egyet-egyet uraim! hanem olyat,

a ki aztán találjon is, ne csak nagyot szóljon!

Könnyen elhiszszük, hogy akár Maros-Vásárhelyt, akár Marosszéken nem egy buzgó, lelkes hazafi találkozik, a kinek nemes ambíciója oda irányul, hogy munkásságát, tehetségét a hazának felajánlhassa, hogy a hon újjászülésére czélzó reform-munkálataiban mint törvényhozó közreműködhessek; szóval: hogy képviselővé lehessen.

Hanem mi azt az ambíciót találók legnemesebbnek és így legdicséretesebbnek is, mely látva azt, hogy czéljainak ez alkalommal út nem nyílik; hagyják menni azt, a kinek leg több, legbiztosabb kilátása van a sikerre.

Azt a hiúságot tartanók elismerésre legméltóbbnak, mely saját, bár legszeretettebb énjé még oly csillogó érdekét a haza és pártja bizonyára mélyen átértett közérdekének alárendelni elég önmegtartózkodással bírja.

Egyébiránt az önmegtartózkodás egy neméhez tartozik — megvalljuk — az is, midőn az értelmiségnek, mint pl. M.-Vásárhely városában, a kongó üres phrazisokkal elvakított, fényes, de teljesíthetetlen ígéretekkel elszédített és így nehezen kapacitálható tömeggel, oly párt ellenében kell küzdenie, melynek Rákóczy János aranytollas főnótariustól a „Magyar Ujság”-ig, s ettől a „nincs mást semmi veszteni való”-ig általában minden politikai szemfényvesztés, tüzijáték és görögtűz rendelkezésére áll.

Ámde a haza semmi körülmény közt föl nem adható sz. ügye kötelességévé teszi a m.-vásárhelyi értelmiségnek azon ernyedni soha sem tudó ügyszeretet és buzgalmat, mely ép akkor kétszeresen meg erélyét, mikor a győzelem nem könnyű, és így teljes megnyugvással előre ki sem számítható.

Aztán, végtére teljes lehetetlen, hogy az értelmiség magának fölényt ne tudjon kivinni oly tömeg felett, melyben utóvégre is van annyi hazafiság, jóakarát és fogékony-ság, hogy a jobbat megérti és követi.

A m.-vásárhelyi és marosszéki képviselői állomások csak egyes láncszemeit képezik azon nagy országos pártnak, mely Deák Ferencz nagy hazánkfíróll vette elnevezését, mely hivatva van hazánk rekonstrukcióját, felvirágoztatását eszközölni.

Hanem azért Maros-Vásárhely elég fontos arra nézve, hogy képviseletéből magunkat kizsorigatni ne engedjük.

Maros-Vásárhelynek és Marosszéknek részt kell venni ama nagy munkában; nem szabad megengedniök, hogy a nagyszerű tulsuly, mely pártunkat az ellenfél minden erőlködése daczára a jelen országgyűlési idény alatt is a helyzet urává teszi, megcsönkuljon, nem azt: hogy ezen egyes láncszemek kihullásával a nagy egész akár csak egyetlen karikával apadjon, összefüggése megzavartassék.

Reméljük tehát, hogy különösen a m.-vásárhelyi értelmiség perczig sem lankadva, ferfiassal kitartással látand hazafias feladatának megoldásához, s mindent megteendő, hogy deák-párti jelöltjét ezuttal is keresztülvigye. Gondolják meg maros-vásárhelyi elvkonaink, hogy az egész haza szemei most rajtok függenek!

Pest, sept. 13. 1869.

(r. l.) Ő Felsége a király f. hó 19-dikén ismét Buda pestre érkezik, és jelen lesz a másnap tartandó nagy hadgyakorlaton.

A királyi család Gödöllőre utazásának határnapja eddig még nincs kiütve, de az ottani palotában folyó előkészületekből ítélve következtethetünk véljük, hogy az inkább közelebb van már, mint távolabb.

Ma megint tele van a levegő miniszterváltási birekkel, melyek Bécs felől fujaak.

Báró Wenckheim Béla belügyminiszter ugyanis egy ottani lap szerint most inkább el van határozva mint valaha, lementni tárczáját, miután folyvást beteg; és ha lemondása még nem fogadtatott el, annak oka: mert a miniszterium nincs magával az iránt tisztában, kit ajánljon helyére.

Az érintett lap azt mondja, hogy gróf Péchy Manó abaujmegeyi főispán és jelenleg erdélyi királyi biztos s Csengery Antal között szándékozik választani, de eddig még nem határozott.

Közlöm e birt minden kezeskedés nélkül, a forrásra hártván minden felelősséget.

Annyi bizonyos, mikép gróf Péchy Manó naponkint váratik Budapestre, mely körülményt némelyek a reá vonatkozó fölbbi kombinációval hozzák kapcsolatba.

Azt is rebesgetik — a szokottnál erősebben hangsúlyozva, — hogy a közgazdászati és kereskedelmi miniszterium elválasztatik egymástól, s két külön önálló tárczát fog képezni, de a praesumptív új miniszter nevént még nem emlegetik.

Egy itteni lap czikkirója a mai számban szemrehányást csinál azért, mert az országgyűlés megnyitása előtt mindig azt szokták hiesztelni, hogy a miniszteriumokban lázas tevékenység uralkodik, mit ő kétségbe von.

És ugyanazon lap ugyanazon czikkirója által értesülünk, hogy a kormány, mihelyt a budget tárgyalatott, mindjárt előterjesztendi:

1. a municipiumok szervezésére, —
2. a választási törvények revideálására, —
3. a felsőház reformjára, — végre
4. a polgári és büntető codexre vonatkozó törvényjavaslatokat.

E munkálatok elősorolásával önmaga alatt vágta a fát czikkiró és bebizonyította, mennyire alaptalan a kormány szorgalma iránt nyilvánított kétségkedése.

Mert ha a miniszterium csakugyan elkészült, vagy legalább kellő időre elkészül a fölbb elősorolt törvényjavaslatokkal — a mi bizonyára be is következik — valóban ernyedetlen buzgalmat kellett az országgyűlés szünetelése alatt kifejtene, — mit mi nem is vontunk kétségbe.

Hivta volna csak össze a miniszterium a törvényhozást mindjárt azon időre, melyben a delegációk bevégeztek teendőiket, lett volna zaj, láma az ellenzéki [sajtóban: hogy a szegény képviselő nem is szüretelhet sat. mig most azért emel panaszt a kormány ellen, mert annyi ideig pihen-teti az országgyűlést!

Tegnap a szabad ég alatt tartatott meg a budapesti ugynevezett munkás-gyűlés, — de biz az iránt nagyon csekély részvét mutatkozott, mert a körülbelül megjelent 1000 ember legnagyobb része nem annyira munkás, mint benevolus auditor volt.

Hanem azért mégis hozott határozatokat, és pedig:

1. Hogy ha a kormány nem épített a munkások számára deszka-sátorokat, e kérdés iránt jövő ülésében határozni fog, —
  2. Hogy kérvényt nyújtand be az országgyűléshez, a zárdák és kolostorok eltűlését sürgetendő.
- Mi a tekintélyes munkás-osztály helyzetének javítására czélzó életrevaló indítványokat vártunk, és tapasztaltunk értelem politikai észírczamodásokat, melyek legkisebb szolgálatot sem tesznek a valóban szent ügynek.

Kossuth Lajos — egy épen most érkezett magán levél szerint — nem rándult Velenczébe, hogy itt fogadja el a Fiuméből oda rándult néhány természetvizsgáló látogatását, hanem Turinban maradt.

A horvát országgyűlés megnyitása.

Zágrábból sept. 9. írják: A kir. biztost a terembe érkeztekor hosszas zsviokkal üdvözölték. A Márk téren felállított zenekarok a néphymnus kezdék játszani. A kir. biztos elfoglalja a számára rendelt helyet s a biztománygyűlés elé terjeszti azon legf. leiratot, melylyel ő kir. biztossá nevezetett ki. A leirat felolvastatik. Ő Felsége nevének olvasásakor általános lelkesült zsvio hallatszik. Erre Raizner tollvivő felolvassa a bán számára készített esküförmát. A kir. biztos előterjeszti azon legfelsőbb diplomát, mely b. Rauchhoz intézetett s melylyel ő banná nevezetett ki. A kir. biztos a ház bekegyezésével 3 küldöttséget jelöl ki, melyek közül az egyik a bán a teremben megjelenésre kéri meg, a második őt az épület bejárásánál, a 3 ik a terem bejárásánál várja. A küldöttségek a kijelölt helyekre indulván, a bán megérkezéséig az tilés fölfüggesztetik.

Tíz s fél óraker a bán szünni nem akaró zsvio-kiáltások közt a terembe lép; miután a bán helyét elfoglalá, a kir. biztos hosszabb beszédet tart, melyben a bannak az alkotmány körüli érdemei kiemeltetnek. A kir. biztos előszámlálja mindazon erényeket, melyek a bán személyében nagy mértékben egyesülnek; később arra utal, hogy most már a horvát nemzet Magyarországgal egyelölve, a dicsőség s méltóság útján halad. Erre kiemeli a bán magasztos feladatát s azon meggyőződését fejezi ki, hogy az a nemzet jogait mindenkör megoltalmazandja.

Erre a bán ünnepléses csend közt a kir. biztos kezeibe teszi le az esküt.

Az eskütellet után a kir. biztos a bán Ő Felsége nevében beiktatottak nyilvánítja.

Erre zajos zsviok közt a bán 3-szor felemel-tetik.

Ekkor a bán egy üdvözöl beszédet olvas föl, mely a gyűlekezetre villanszerű hatást gyakorolt. Azon emelt hangon tett nyilatkozat, hogy ő kész a kibékítés politikáját sajátjává tenni, lelkesült zsvio kiáltásokat idézett elő. A szerencsésen létesített kiegyezésre, a katonai határőrvidék részleges polgárosítására vonatkozó pontok szintén zsvio-s éljen kiáltásokkal üdvözöltettek. Végül az elnök átadá a bán jelvényeket.

Napoleon herczeg beszéde a francia senatus f. hó 1-seji ülésében.

(Folytatása és vége.)

Most magának a senatus consultumnak tárgyalására térek át, melyet ezen két mondattal jellemzek: Mindaz, mi abban van, jó; de nincs benne mindaz, a mi jó. A bizottmány jelentéséről csak néhány szót akarok mondani.

En ezen munkálatban oly kihagyásokat constatiroztam, melyek engem mebotránkoztattak. Ugyanis, Devienne ur, a jelentés végén azt mondja: „Önök nagy dolgokat vittek végbe; ezt tették önök a takarékpénztárakat, amaz a távirásokat illetőleg stb.” De ő elfeledi a császárságnak négy fő tényét: a krimi háborút, az olasz háborút, a kereskedelmi reformot, s az amnestiákat. Lehetetlen, hogy a helyzet ezen tetőpontjai kikerültek volna önök érdemese előadójának figyelmét.

Tehát, ha nem szölt azokról, ez azért történt, mivel nem akart szólni. Miért? Ha ő som Magentáról, se Solferinóról nem szölt, ez nem azért történt, mintha arról megfeledkezett volna, vagy mintha teljesen nem venne részt, mint minden francia sziv, fegyverek dicsőségében.

De miként szólhatna az olasz háborúról, a következményeknek: egy nagy nép emancipációjára s egy ország egységének fölemlítése nélkül? Ő nem akarta fölemlíteni Olaszországot a senatus előtt. Az olasz háborúról való hallgatás maga után voná a krimi háborúról való hallgatást. Mit szóljunk a kereskedelmi reformról? Az országban számos ellenvetéseket gerjesztett s remélléseket okozott. És az előadó nem szölt róla; holott pedig ezen reformoknak köszönhetjük a közlekedések szaporodását, az éhség megállítását, s az aránylag olcsó kenyeret. Végre az amnestiák szintén nem feledtetek el; azonban a jelentés szerzője azt hívte, hogy nem kell azoknak oly nagy fontosságot tulajdonítania. Ő nem tekinti ezen tényeket az új szabadelvű politika bevezetésének. En részemről azokat ekkép méltányom. Azt mondom, hogy ez zálog. Oly politikának, mely így tényekkel kezdődik, tovább kell fejlődnie.

Sajnálattal kell kimondanom, hogy ezen tartózkodások engem elszomorítottak. A történelem nem fogja árnyékban hagyni ezen, a jelentés által elfeledett négy pontot; s azokat a második császárság legfényesebb dicsőségei emlitendi fel.

Ezen hallgatásnak vannak indokai, s kötelességemnek tartám, ezen feledést helyrehozni. En tiltakozom ezen kihagyások ellen. Azok egy oly feliratot juttattak eszémbé, melyet valahol utazásaim közben láttam. Velenczében ezt olvastam: „Is-ten örizzen barátjaimtól, ellenségeimmel majd el-bánok.”

Most a senatus consultum öt házának tárgyalására térek át. Az első a minisleri felelősség kérdésére vonatkozik. Ezen kérdés tárgyról már mind az elmondottak, a mit csak el lehetett mondani. Ezen ügyben már csak ítéletet kell hozni, s ezért csak némely észrevételeket fogok önök elé terjeszteni. Leginkább a császár felelőssége s az az által fölmerített kérdések veszik igénybe gondoskodásomat. A császár felelőssége határozatlan valami. A levegőben függő, mely egyébiránt az államfőre nézve a hajdani alkotmányokban is meg volt; ha akarjuk, a felelősség magasztos, nagyszerű valami, de gyakorlatilag nem hasznos, és ezért nem zárja ki a miniszterek felelősségét. És épen ezen tekintetben nem elég világos a senatus consultum; nem mondatik benne, hogy ki előtt felelősek a miniszterek. Hozzá kellett volna tenni: a kamarák előtt. (Rouher közbeszólt: És az ország előtt.)

Igen! a kamarák által képviselt ország előtt. De minderről nincs szó, holott a miniszterek felelősségének valami kézzelfogható gyakorlati dolognak kellene lennie.

A második ház, melyet ki kell jelölöm,

a senatus eredetere s összeállítására vonatkozik. Itt megkettőztetve érzem a tárgy kenységét. Az igazság kimondásáról van szó a senatus fölött, maga a senatus előtt; s nehezebb az igazságot megmondani barátainknak, mint ellenségeinknek.

En a senatus számára teljes s a másik kamarával egyenlő részvételt kívánék a törvényhozó hatalomban, s ezen óhajást sokkal inkább a conservatio, mint a szabadság érzelméből fejezem ki. (Boinwilliers: Önnek igaza van!)

A jövő aggodalmairól beszéltek. Már ha létezik a látkörön valamely fekete pont, az, szerintem, ama veszély, melyet egy egyetlen kamarának, egy conventnek egy Caesar előtti mindenható elszigeteltsége okozna.

Ezen magas gyülekezetek, noha látszólag nagyok, mindenütt igen csekély befolyással bírnak. Minél tovább vizsgálom Franciaországban egy magas gyűlés szerepét és hivatását, annál inkább sajnálom annak gyengeségét.

Ezért én a senatus számára inkább kívánék teljes törvényhozó hatalmat, mit illusorius alkotmányozó hatalmat. A senatusnak ezen alkotmányozó hatalma engem nyugtalanít, ha a valaha kísértetbe jönné azt felhasználni; isten óvja Franciaországot (Gróf Casabianca: Meg fogja óvni!)

Általános szavazattal bíró országban a törvényhozó hatalom az uralkodó, a senatust és az első kamrát közösen illeti meg; mindez nincs érdemileg kifejtve a senatus consultumban. Az alkotmányban csak néhány röviden fogalmazott alapelvből kellene állania; a többi a törvényhozás dolga. Főszály nem az írott alaptörvénynek, ha nem a kormány időnkénti kezelésének minőségében rejlik; ez érdeklí kivalólag az országot.

A harmadik ház a senatus összeállítására vonatkozik. Azonban ezen pont iránt igen rövid leszek; mivel azon óhajások, melyeket ezen gyűlés összeállítása iránt kellene kifejeznem, érdemes barátom, Bonjean által, előterjesztett módosítványának védelmében több tudománnyal s tekintéllyel fognak kifejtetni, mint ezt én tehetném.

Midőn valamely intézménynek erőt akarunk adni, magukhoz az erők kuffejehez fordulunk. Már hol van az erkölcsi s politikai erők ezen kuffeje? Másutt azt az örököségben keresték; ez Franciaországban lehetetlen.

Az az általános szavazatjogban létezik. Én nem akarom kisebbitni a fejedelem kinevezésének tekintélyét; de a történelem bizonyítása szerint egy nagy testület életképességére semmi sem tehet annyit, mint a választásból eredés; s az általános szavazatjog termékeny földje kedvezőbb annak gyökereire nézve, mint a császári kegy csillogó homokja.

Még némely észrevételeket teendek a senatus-consultumnak a senatusra vonatkozó pontja iránt. Az 1852. dec. 25-ki senatus-consultum 2. cikke a császárnak megadja azon jogot, hogy a senatusban elnökölhessen, valahányszor azt jónak látja. Ezen intézkedés anachronismus; ez a császár lealázását jelentené; és szerintem ez oly jog, melynek gyakorlása minden szempontból s magának a senatusnak függetlenségére is kellemetlen lehetne. Ime ez leend a senatus képe, a senatus con-

sultum megszavazása után: A senatorok kizárólag a császár által nevezetnek ki, minden kategórián kívül: a senatusban a császár elnökölhet; a senatus nemcsak állandó alkotmányozó hatalommal bír, hanem a törvényhozótestület szünetelése esetében fel van ruházva azon joggal is, hogy minden törvényhozási szükségéről gondoskodhassék. Ezek szerfeletti s kellemetlen kiváltságai; azok felhasználása veszélyes végtel volna. Ezen hatalom, megvalom, engem elrémit.

Jól tudom, hogy vannak oly személyek, kik esztelen illúziókkal táplálván magokat, a senatusra számítnak, mind annak visszavétele végett, a mi megadatott. Bizonyos vagyok a felől, hogy a senatus kárhözhatja ezen illúziókat, de azok utójára is léteznek.

Már általános érdekekben, s amaz esztelen remények táplálásának kikértelése végett, melyeket azon érzet gerjesztene, melyben van önkkel szemben a közönség bizonyos része, ne tartásák meg önk azon szerfeletti hatalmat, melyet bírnak.

Most a harmadik ponthoz érek, t. i. azon senatus consultum eltörléséhez, mely megtiltja az alkotmány vitatását.

Sohasem vitattatt meg inkább az alkotmány, mint ezen senatus consultum megszavazása óta; sőt a mi több, a 116 követnek amaz interpellációi kívánata, mely legutóbbi időben oly nagy zajt okozott, a senatus consultum világos megsértése s alkotmányellenes volt. És mégis a kormány annak eleget tett, s az az új reformok kiindulási pontjává lett.

A sajtó, a senatus consultum dacára, szintén szabadon vitatá meg az alkotmányt s ezt helyesen tevő; mivel a jó polgároknak joga s kötelessége sohasem tanusítani közönyt politikai tárgyban.

A közöny politikai tárgyban veszély, sőt halál az országra nézve. Ezért én minden oly szavazathoz csatlakozandom, mely az alkotmány vitatását tiltó senatus-consultum eltörlésére lenne irányozva.

Szintén kívánám azon alkotmány cikkeket módosítását, melyek a követek kinevezésére azok számára s a választókerületek alakítására vonatkoznak.

A választókerületek a császár-rendelete által alakítottak, ez nem jól van így. A követek számát szaporítani kellene; a választókerület alapját az arrendisment-oknak kellene képeznie.

Bármint határozatot hozzanak is önk ezen részleti pont iránt, ezen kérdés háttérben azon elvédek létezik, hogy a választókerület ne szabassék meg rendelet által. Nem akarom ezen rendszer összes hiányait kifejtetni; s azon veszélyes kiegészítő eszközöket, melyek gyakran az azokat használók ellen fordulnak vissza. Én a követek számának szaporítását, s a választókerületeknek törvény általi megszabását kívánom.

Az 5-ik pontra térek, melyet helyhatósági reformnak fogok nevezni. (Zaj.)

Öszintén kifejtendem önk előtt hitvallásomat. Igen, én azon véleményhez csatlakozni vagyok hajlandó, mely a maireknek a helyhatósági tanácsok általi választását kívánja.

Tudom, hogy ezen véleményt tulzoltak tekintendik; azt mondandják, hogy a mairek szintén

tén a központi hatóság képviselői. Én ezen érvre csupán ennyit válaszolok: Igen, a mairek a központi hatóságot képviselik: ebben talán veszély létezik, de az engem nem rémit el; mivel, mihelyt a kormány azt látandja, hogy hatalma egy részének a mairekre való ezen átruházása hátrányokhoz jár, nem kellend mást tennie, mint visszavonni azoktól a föle erőd jogokat, s a központi hatóságnak cantoni képviselőit nevezni ki.

De ha önk nem akarnak ennyire menni; én megelégszem azon alkotmány-cikk eltörlése iránti kívánattal, mely megengedi a császárnak, hogy a maireket a helyhatósági tanács körén kívül is választassa. Ezen alkotmányos akadály fentartása csak veszélylyel járhat; ellenben annak elenyésztetése semmi veszélyt sem okozhat. Nemde joga van a kormánynak valamely helyhatósági tanácsot szétosztatni, s azt bizottmány által helyettesíteni?

Szintén igen szép dolog, uraim, a helyhatósági tanácsok nyilvánossága. Szabadsági rendszer alatt igen jó, ha a közönség szeme mindenüvé elhat. A nyilvánosság hiánya tudatlanságot okoz; oktassák önk a népet, ha azt akarják, hogy az saját ügyeit kezelni tudja. Ha a gyermeket járni nem tanítjuk, az mindig bukducsolni fog.

Nem elég színtelen decentralisatióról beszélni, azt gyakorlatba is kell venni. Ezért én majd nem annyi értéket helyezek ezen helyhatósági reformra, mint a törvényhozó testnek adott új eredményekre.

Legyen szabad egy kis adomát kapcsolni ezen tárgyhoz. Legujabban egy paraszttal beszéltem, ki így szól hozzám: „Önk ministeri felelősségével én nem sokat gondolok; jobban szeretném annál saját mairem felelősségét.”

Ezek ama főpontok, melyeket a senatus vizsgálata alá terjeszték. Nem akartam önk türelmével visszaélni, uraim; s ezért érvelésem csupán azon alkotmányos akadályok megvitására szorítam, melyek ezen szabadelvű császárság megalapítását gátolják, mely életem álmoképét, s tehetőségünk célját képezi!

A jelen perczben nem foglalkodom ama törvényekkel, melyeket önknek az alkotmány körén kívül meg kellend szavazniok. Midőn ezen törvények előjövendnek, akkor vitakozni fogunk; akkor lesznek a valódi csaták!

Igy a jelenleg fennálló közbiztonsági törvény és a köztársasági VIII. év alkotmánya 75. cikkének eltörlése; Páris városa szervezésének törvényes szabályozása; az állam és egyház közötti viszony; a díjtalan iskoláztatás, a felsőbb tanítás szabadsága; a teendő megtakarítások; a decentralisatió, végül a külpolitikáról. Akkor minden régi visszaélt, minden elavult szokást, lerokadni látandunk.

Foglalkodunk kell az ország ügyeivel, mivel a puhult aluszékonyosság kora már lejárt. Ez többet fog érni, mint az anyagi érdekek kizárólagos bálványozása. A politikai élet újra feltámadt; annak lehellete lelkesítse vitakozásainkat és akkor, ha szabad a jövőbe vetni tekintetemet, igen emelkedett szellemben, s a multa való tekintet nélkül kellend vitakozni!

Akkor nem kellend kisszerű nyárszolgáris

Nép és király van Spanyolországban. A törvényt ismeri a király, a nép neki engedelmeskedik.

Természetesen, Spanyolországban ma is így kell lenni mindennek. A spanyol szolgáris, jellemtelen eszköz a nemesség és papság kezében; az utóbbi évszázad forradalmi nagyraívagyó és békületlen táborok és kalandorok műve, melyeket a népek mi része sem volt! Az, a ki sem írni, sem olvasni nem tud, politikailag is éretlen! Alkotmányos életre bizonyos érettség, köztársasági alkotmányra még nagyobb érettség kívántatik; ezért a spanyol nép nem alkalmas az alkotmányos, vagy köztársasági kormányforma alati élésre. A spanyolok közel állanak a megemmisüléshez, ép úgy, mint a többi latin fajok! A spanyolnő fajtalan, rest, cziczomavágyó és ostoba, mint az olasz nő! Európában csak a német terjeszti a művelődést, haladást, politikai szabadságot. A porosz ezt egyháznak követeli, s mindenkit, ki nem jött porosz töltő-veszszóval, vagy gyűtűsfegyverrel a világra — kizár a korszerű művelődésterjesztők sorából.

Ezek azon bírálatok, melyeket naponta hallhatni Németországon a spanyolokról. Még egy oly nagy műveltségű férfin, mint Ruge Arnold is, így szól Garrido művének: „A mai Spanyolország” német fordítását megelőző bevezetésében: mennyire elbámult, midőn 1854-ben egy százsz dohánykereskedő, ki sok évig élt Spanyolországban, azt mondá neki Brightonban, hogy Spanyolország egészen más, mint a milyennek képzelik a németek: az Inquisitio pénzéi ma sórártarak; a papok elveszték befolyásukat; az ifjúság ép oly szabadon gondolkodik, mint nálunk; az egyetemeket nagyon látogatják!

Csodálkozhatunk-e mások ferde ítéletein, ha a tudós Ruge, kit vénségére fogott el a poroszmania, egy százsz dohányárustól kapja a felvilágosításokat a spanyol viszonyok felől! Pedig Ruge ment volt az említett német ünteléstől, mint azt, menekült koromban, Londonban tapasztaltam.

A spanyolokról és Spanyolországról terjesz-

parlamentarismust tenni, hanem engodntnk kellend, hogy a nagy népies demokratikus vágyak lehelle-te duzzassa fel vitorláinkat!

A császárság hivatása azt tenni, a mit semmi más kormány nem tehetett, s mert volna tenni; mivel semmi más kormány sem birt annyit rokonszouval a tömegeknél.

Egy remény merült fel lelkemben. Ez ama remény, hogy az önk által megszavazandó törvényekkel szemben, ezen gyűlésteremben nem lesz nagy ellenék. Ez szent Pál visiója lesz a damaskusi uton!...

A Messias a szükség lesz, ama hatalmas és csábító erő, mely rögtön felvilágosít, s mely azt, a mi még tegnap forradalmi, veszélyes és korszerűtlen volt, rögtön jóvá, hasznossá és korszerűvé teszi; hagyják meg önk számomra ezen illúziót, mivel szabadelvű revelatiom létesült, mióta eszmélkedő korba jutottam s csak az étellel együtt fog engem elhagyni.

Ne hagyják önk uraim, elrémítetni magukat a vörös rém már nagyon ismeretes felidézése által! A forradalmak elleni harcok legjobbj módja abban áll, hogy vegyük ki azokból azt, a mi jó van bennük; ezen eszköz még nem használatos.

A kormány ezen útra tér; haladjon azon általatosan. Ha szerencsétlenségre agitációk merülnének fel, hogy művét gátolják, — fojtsák el önk azokat. Ez önknek joguk s kötelességük; az ország számít önkre e végett! De ezen vétkes támadások körén kívül tisztelni kell az országban amaz tüdös agitációt, mely legközelebb újra feléledt.

Ezen agitáció többet ér mint ama nyugalom, mely az 1860 diki reformok előtt uralkodott, s mely az anyagi érdekről való kizárólagos gondoskodásból eredt.

Ezen nyugalom rossz s egészségtelen volt. Ez a poshadt vizok nyugalma, a holtest nyugalma volt, mely a rohadást és szétbomlást idézi elő.

Hagyjuk tehát a politikai élet kifejljeni honunkban, s ha vannak vétkes kísérletek, nyomjuk el azokat erélyesen. Azoknak szintugy nem szabad bennünket megállítani, mint a kövecs nem állíthatja meg a szabadságot vivő diadalocsit.

Bevégezem beszédemet. Öszinteséggel felől bizonyos vagyok, s e tekintetben minden kétséget megvetek: tanácsaimat az országra nézve hasznosnak s a császárság iránt híveknek hiszem. Ezért léptem fel ezen szöszekre.

Hatósági élet.

Tordamegye, aug. végén. — Augusztus 23-án és 24-kén tartott bizottmányi gyűléstünk a legjobb rendben és csendben folyt le. A tanácskozást elejétől végig férfias nyugalom és komolyság lengte át — mit főleg tiszt. főispánunk tepintatos és erélyes vezetésének köszönhetünk; — csak a gyűlés végén történt némely részről némi felhevülés, de a mely, miután magát kisziporkázta, önmagától lecsillapult. A tanácskozás nevezetesebb tárgyai következők valának:

Mindenekelőtt a leérkezett szentesített törvénycikkeket és felsőbb rendelete-

tett előitéleteket! menten léptem át a Pyrenáctek; bár sokat hallottam volt azokról, s ezért lehet, hogy némi kis maradvány volt az én fejemben is? Fel tettem magamban, hogy elfeledem mindazt, mit Spanyolországról Németonban hallottam, olvastam; régi szokás volt ez nálam, melyet az utóbbi tíz év alatt gyakoroltam; beítázván Franciaországot, Szerbiát, Rumániát, Angol- és Franciaországot, meg Svéciát.

Midőn Madridban, Dr. Bréhm társaságában meglátogattam Yttersum bárót, a hollandi követtet, ki nagyon jól ismeri a spanyol viszonyokat, ő így szolt hozzám:

„Ha azért jött ön Spanyolországba, hogy a népet és országot tanulmányozza, leírja, szabadjon egy tanácscsal szolgálnom: Feledje el mindazt, mit Németonban Spanyolországról olvasott és hallott. Németországon nem ismerik Spanyolországot; itt minden másként van; Spanyolországot csak a spanyol ismeri, s csak a spanyol ír tudja hazája viszonyait megítélni, ismertetni, mert a német ír többnyire mindig magával hozott előitéleteit vegyíti szemléldése közé.”

Kaczagnom kelle, mert ép ezt fogadtam volt fel három nap előtt a Bidassan mellett.

„Legyen nyugodt, mondám a nagy műveltségű diplomatának, a szóbeli hagyományokat és mindazon tudományt, melyet német és francia írók műveiből meríték Spanyolországról és lakosairól — elnyelték a Bidassan hullámai, midőn ama történelmi nevezetességi hidon átjöttem.”

Saját vizsgálódásaim alapján ismertem meg Spanyolországot, egészen más országot és népet találtam, mint a milyennek azokat a Pyrenáctek túl rajzolják.

Igazságot fogok szolgálatni Spanyolországnak s az ő vitéz, értelmes, szép és szabadságerető népének. Leírtam a mai Spanyolországot úgy, a mint láttam, leírtam a vallásos Spanyolországot, a politikai Spanyolországot a népe jellemét, egyediségét.

TÁRCZA.

Spanyolország és a spanyolok.

Rasch Gusztáv-tól.

I.

A német egységében sajátos önhittséget észlelünk, mihelyt más népek és nemzetiségek megítéléséről van szó. Ez elbizakodás, melytől gyakran a magasabb műveltségű férfiak sem mentek, más nemzetiségek tulajdonságai- és képességeinek ítymálásában és különös előitéletekben nyilvánul. Hogy a bíráló nem ismeri közelről az illető nemzetiséget, ez a német önhittségét legkevésbé sem zavarja; madártávlatból szemléldük s ítéletét hagyományokra, előitéletekből levont következtetésekre alapítja. Hogy az olasz-ánok, csalfa, rest és mihaszna, ez általános uralkodó nézet Németországon. A svédet könnyelműnek, iszákosnak mondja a német; a francziát ép oly léhának tartja, ki nagybatalmi kórságban szenved; a délszláv, román és bolgár szerinte nemzeti és szabadelvű önállásra teljesen képtelen.

Tökéletesen mellőzik azon nemzeti és politikai nagyszerű fejlődést, melyet a század első felében: az olaszoknál, francziáknál, svédéknél és délszlávoknál észlelni lehetett. Sőt az utóbbi húsz év, a vasútak és gőzhajók eme kora is keveset változtatott az előitéleteken és ferde felfogásokon; mert a turisták raja, mely ma összeütazza a világot, csak magán élvezetét tartja szem előtt, csak a vendéglősökkel, pinczerekkel, szolgák- és kocsisokkal érintkezik, s így a megütazott országokból ép azon nézetekkel tér haza, melyekkel oda útazott volt: amaz ország közmívelődési viszonyainak tanulmányozására nem volt kedvük, nem volt idejük.

Az idegen népek közül legferdebben ítélik meg Németországon a spanyolokat. Spanyolország messze van, bennétázni nehéz; a német

fő tehát nem képezhet magának róla önálló ítéletet, még mindig az a vélemény a spanyolokról a mi volt egy század előtt. Mivel e szerencsétlen ország három század alatt a despotismus és fanatikus papság hazája vala, ma is a bigottság, babona és katolikus vakdüh honjának tartatik; mivel Spanyolországban háromszáz évig taposták lábball a Bourbonok a nép szabadságát és önállóságát, a népek teljesen képtelenné kellett válnia a szabadelvű, politikai és nemzetgazdasági feltámadásra. Azt hiszik, hogy a bourbon udvari- és hivatalnoki körökben uralgó megvesztegethetőség, erkölestelenség és elfajulás megrontá az egész spanyol népet.

Az okszerű tanítás és tudományos művelődés hiánya Spanyolországot az ostobaság mocsárjává változtatá! A spanyol nép, dacára az utolsó évtizeden politikai harcainak és forradalmainak, állandó alkotmányos szabadságot és önkormányzatot megalapítani; ezért Spanyolországból soha sem is lesz valami.

Midőn ítéletet mondanak, még mindig azt a spanyolról látják maguk előtt, ki, mint kalandor és katona küzdött királyai hódító harcaiban: Amerikában, Áfrikában és Indiában, s csakhogy szákmányra, dicsőségre és czimre tehessen szert a világ minden részébe elkalandozott; ezért azon időnek kell a mai Spanyolország megítélésénél mérvadónak lennie, midőn minden spanyol nemes volt, avagy pap és katona, ezért a spanyol vérszomjas, kegyetlen, dicsvágyó, aranyra sovárgó. Hogy a spanyol lusta, magától értefik, hisz valamennyi latin faj tunya! Volt egy idő Spanyolországban, midőn az Inquisitio elnyomta a szellem szabadságát, midőn a nép saját politikai függetlenségét elfelejté a királyai által mesterségesen és czélzatosan előidézett nagybatalmi lázban; midőn a spanyolok elbutultak, a nyomorban elállatiasodtak, minden ti-zenegy lélekre egy pap, vagy szerzetes jutott, — midőn a földbirtok háromnegyede a korona, a nemesség és papság tulajdona volt, s a csöcselék a liberálisok boszantására Madrid utcáin ezt éneklé: „A ki itt szabad akar lenni, tudja meg, hogy:

ket hirdettük ki és vettük foganatba. A népszámlálásról szóló idei III. t. cz. végrehajtására szükséges előkészületeket elintéztük: a 12 járásban és Gyéres m. városában 12 hármás és 1 négyes járási bizottságot választottunk. A 7 tagú központi bizottság elnöke főbíró Miksa Elek lett.

A jövő 1870. évi megyei költségvetés a júliusi miniszteri rendelet értelmében s a leklidított minták szerint megkésztetett. A főösszeg 35,615 forintba megy, s bár a tavalyi némi új szervezés és takarékosan emelt tisztí fizetések miatt 3,565 forinttal felülmúlja, Pestmegye 475,900 frtos előirányzatának mégis csak szerény tizenharmadrészt képezi. Az osztó igazságra s a honegységre bivatkozva felirtunk a belügyminiszterhez, kérvén: sorolja Tordamegyét azon királyhagóntúli megyék osztályába, melybe az kiterjedése (83 □ mfd) és népessége (150,000 lélek) arányában beleillik.

A közoktatásügyi miniszterium meghagyta közönségünknek, hogy a Tordán felállítandó al-reál-tanoda ügyét tárgyaljuk tüzetesen, s az e célra begyűltendő adományokat készpénzben, vagy jogérvényes kötelevényekben biztosítsuk. Az eredmény az lett, hogy Torda városa egy fűtőházban levő és 5,000 frtra becsült telket, s a kebelbeli polgárság regale jövedelméből 10,000 frtot ajánlott fel, a megye pedig kérelmezni fog, hogy alkertelettel lakóival, az egyenes adó minden forintja után 1 kr rovattal fizetethessen e szent célra, mind addig, míg Torda városa említett adománya-hoz hasonló, azaz: szintén 10,000 frtot teendőt le a közmívelődés ezen oltárára. Továbbá az adakozásokban részvételre felkérték Torda város egyes lakói, valamint a szomszéd Aranyosok is. A jegyzőkönyv e pontjának olvasásakor a jelen volt bizottmányi tagok közül főispán b. Kemény György 400, Miksa Elek 100, Puhl Ignác 100, tanár Nagy Ferenc 20, Hancz Pál 20, ügyvéd Szabó Lajos 10, Szentkirályi Gábor 50, Bartók János 25 forintot és így összesen: 725 frtot ajánlottak fel.

A hátralék adónak szolgabírák általi felhajtása iránt a miniszteri rendelet értelmében tettek meg az intézkedések. A tárgyalt kebl ügyek közül megemlítem a következő választásokat. Alispán lett Szentkirályi Gábor, aljegyző Czigerián János. Felsőkerületi alügyész Meltzel Oszkár lévén helyettesítve, a bizottmány nem választott mást, miután a törvényszéki személynét kinevezése ezután az igazságtűgyért illeti.

A tordai kórház felszerelésének államköltségen 100 ágyra való emelése, vagy a depotnak e célra való átalakítása iránt felterjesztés határozatot.

A vasútnak Kolozsvárról Torda felé leendő hozatala tárgyában ismételve kért intétünk a közlekedési miniszterhez, ugyszintén a telek-könyvi előmunkálatok gyorsabb megkezdése végett munkaelő szaporítást kértünk. M. Lúdas mezővárossá emelésébe oly feltétellel egyezvén bele a belügyminiszter, hogy ezen helységnek a megyei hatóságától függése fenntartassék, a részletes szervezés iránti tervek készítését végett a miniszteri leirat értelmében biztos küldetett ki.

Vége az Irányi-féle bántalom alkalmából az országszerte tisztelt igazságügyminiszter Horváth Boldizsárhoz bizalmat és részvétet tolmácsoló felirat küldetni határozatot.

A megye állapotáról tétetni szokott főbírói jelentések jövőre tartalmulag, vagy legalább kivonatban közzététetni határozatván, a jelen gyűlésen felolvasott jelentést szives közlés végett ide zárom. (Közölni fogjuk. Szerk.)

Napi hírek.

B. Eötvös cultusminiszter ő nagyméltóságának Kolozsvárra leendő érkezése alkalmából polgármesterünk tegnap értekezletet hívott össze, melyen a jövő hétfőn, vagy kedden érkezési miniszter, úr fogadására egy 7 tagú bizottság küldetett ki, s pedig a polgármester, mint vezető, továbbá Keserű Mózes, Dr. Szabó József, Szentkirályi Zsigmond, Hájós János, id. Hintz György és Szász Domokos személyükben. A csatlakozni kívánók kizárva ninosenek. A fogadás külön a határon történik, s a beérkezés után a communitás fog tisztelegni ő nmlgánál.

Városunk képviselőtestületének szept. 7-dikén tartott gyűlésében nyújtott be a fölkerített szakértők számítása, mely szerint **Kolozsvár történetének** kiállítása: papir, nyomás, metszvények elkészítése s a szövegbe és külön táblákra lenyomatása, beküldés sat. mintegy 5200 o. é. frtba kerülend. Ha a pályadíjt a város adta volna; s a pályázó hat évi munkát s a díjt felérő költséget a pályahirdetés kötelező erejében helyezett remény fejében már meg nem tett volna; ha a kinyomatás költségét egyes személynek kellene fedezni, akkor azt tetemesnek mondhatnók; de így, midőn egy első rangú város dícső multjának megörökítéséről van szó, ez összeg előteremtése nem járhat nagy nehézséggel. Monumentális irodalmi művek megalkotására csak ritka író vállalkozik és vállalkozhatik; mert erre a sokoldalú készség mellett tömredek tanulmány, a kitartó fáradozás — meg lelküimeretes kutatáson kívül még tömredek költségek is kívánatlik, a mit nem mindenki hozhat meg, midőn egyuttal megfizetett

szellemi erejét is latba kell vetnie. Szerenósere Kolozsvár város történetének megírására oly megállapított hitelt és hírnevét vállalkozott, ki mind-egyeknek megfélemlit akart és tudott is, — kinek vállalai eddig elég erősek valának a nemes cél elérésére szükségelt anyagi áldozatok elhordozására is. Föltehető-e tehát az, hogy a midőn a buzgó író Kolozsvár arany-könyvét adja városunk értelmisége elébe, egy oly művet, mely nemcsak a város dícső multját festi, de az erdélyi részek történelmében viselt főszerepét is előnkbe tünteti, s így az nemcsak tudományos, de országos érdekű — egy Kolozsvár — mondjuk — ne segítsen a kiadás körül netalán felmerülhető anyagi akadályok elhárításán. Mi ezt nem bízhatjuk; sőt meg vagyunk győződve, hogy erélyes polgármesterünk mielőbb megtartja a „Kolozsvár történetét“ illető határozatnak hitelesítésére szükséges képviselők gyűlést, s az illető szakosztály hazafias érzelmű elnökektől méltán elvárjuk, hogy a tagokat sietni fog egybehívni, hogy így mielőbb beadhassák véleményüket arról, hogyan fedeztessék ama csekély összeg, melynek előteremtéséről függ ez országzarté várt, de ki valóan Kolozsvár díszére szolgáló történelmi mű megjelenése. Egy netalán halogatást célzó határozat elszomorítólag hatna az íróra, a ki hat évi fáradságának méltán várhatja erkölcsi és anyagi jutalmát; megelőzethetnének hasonló monographiakon dolgozók által; de a közönség érdeke ellen is lenne ez, mely várva várja e mű megjelenését; végre károsan hatna más írókra s a pálya hirdetések hitelét ásná alá. Mi azt erkölcsi tesztülettől fel nem tehetjük.

— Pályázat. A kolozsmonostori felsőbb gazdasági tanintézetnél betöltendő kertészi állomásra, folyó évi 12379 szám alatt kiirt pályázat, kellő eredményre nem vezetvén, ez állomásra, a földművelés, ipar és kereskedelmi magy. kir. miniszterium részéről a pályázat ismét kihirdetettik. A részletes feltételek a Budapesti Közlöny hivatalos rovatában olvashatók. A szabályszerint folszerelt pályamódványok folyó évi szeptember 30-ikáig nyújtandók be a nevezett miniszteriumnál.

— Király ő Felsége e hó vége felé érkezik Budapestre, több főherceg kíséretében. Az udvar Bécsből egyenesen Gödöllőre megy, hol még e hóban udvari vadászatok terveznek. E vadászatokat megelőzőleg, király ő Felsége is Gödöllőre fog menni, a császári s kir. gyermekekkel, hol az ősz egy részét töltendik.

— A m. kir. pénzügyésrség egy körlevelében értesíti a hatóságokat, hogy a papirtizkrajzások és a régiebb fajta érc tizkrajzások (ugynevezet ezüst hatások) az országos pénztáraknál csak 1870. márcz. 31-ig fogadtatnak el fizetésben s váltatnak fel. 1870-dik ápril 1-étől fogva e pénz nemek csak a központi állampénztárnál váltatnak be.

— Tegnapelőtt vezette oltárhoz a kellemes Baresai Irma kisasszonyt b. Kemény Endre elismert fiatal költőink egyike.

— Az erdélyi muzeumnál türesedésbe jött conservatóri állomást Herbach Ferenczel töltötte be a bizottmány.

— A honvéd-lovaság számára már vásárolják a lovakat — és pedig jó eredménnyel. Egyelőre 600 darab szükségeltetik. A honvéd-gyalogság számára pedig 80,000 darab hátulöltő fegyver szállatott eddigélig ki.

— Pongrácz Gellért a minoritarend közkedvességben álló tartományi főnöke, maga személyesen jelent meg ide Kolozsvárra, elhozván Aradról kolozsvári zárdafőnökek Lakatos Ottót, ki hazafias multjáról (fogoly is volt Josefstadtnál) többek előtt ismeretes. Az eddigi főnök, Viskotsi Henrik pedig, mint spiritualis, a lugosi zárdába küldetett nyugalomra, hová f. hó 11-én el is utazott.

— Közhirre tétetett, hogy kövárvidéki Nagy-Somkúton az évenként tartatni szokott 4 országos vásár ezen nem szombati napon, hanem a nagybányai vásárokat megelőző hétnek szereda és csütörtöki napjain fog tartatni.

— Somsich Pál a szűretet a Királyhagón innen tölti b. Kemény Istvánnal, hová eddig meg is érkezett.

— Torma Károly az atyja által készített Diplomatarium Calendariumot már sajtó alá adta, s ezen irodalmunkban nevezetes lézagot pótló munka ekkép remélhetőleg nem sokára közkezen forgand, a történetírással, vagy tanulmányozással foglalkozóknak nem csekély hasznára. E munka kinyomatására az erdélyiek közül többen bizonyos összegeket ajánlottak volt még akkor, midőn e munkát a történelmi társulatnak kellett volna kiadni. Torma ez összegeket nem fogadta el — s így azok eredeti rendeltetésüktől elesék. De azok, kik az ajánlatokat tették, azt nem vonják vissza, hanem más, nem kevésbé fontos történelmi vállalatra szánták, t. i. régi székiek oklevelek kiadására. A megindítandó vállalat tehát Székely okmánytár lesz; egyelőre 8—10 ives füzetekben fog megjelenni s szerkesztője derék tudósunk Szabó Károly leendő. Óhajtuk, hogy a vállalat mennél hamarabb meginduljon s meanel nagyobb részvételre találjon, mert az forrásainknak egyik legnagyobb hiányát fogja pótolni. A kényes kérdés ily módon legjobban lett elintézve, mert így legtöbbet nyert a közügy.

— „Kardvivástan“ czim alatt egy igen korszerű munka fog megjelenni, melyet a szerző külvetkező szavakkal ajánl: Midőn nemzetünknek valahára sikertől egy nemzeti hadserget nyerni, midőn abban a műveltebbek is úgy fogják kötelemeiket leróni, mint a kevésbé műveltek, s midőn ebből kifolyólag annak tetemes intelligenciája igényel: idő- és szükség szerűnek véltem „kardvivástan“omat t. honfirtársaim rendelkezése alá bocsátani, melyet 60 a ezöveg közé nyomott ábrával, mint a bécs újhelyi es. kir. vivó-akademiától okleveleztet vivómeister, hosszas 16 évi tapasztalásom után, akként óhajtottam összeállítani, hogy azt mind tisztelt vivómeister társaim, mind pedig kezdők — az ábrák útmutatása szerint — elég sikerrel használhassák. Azonban, miután a műnek, a 60 ábra fára, Pesten eszközölt igen költséges metszetése után, kinyomatása még anyagi áldozataimat is igényelte; a több ivre terjedő és igen csinos kiállítású műből egy példány árát 1 frtnál olcsóbbra tenni nem engedte. A mű megjelenend folyó évi november havában; ezért az előfizetési pénzeknek beküldését kérem szeptember hó végéig. A bolti ár: 1 frt 30 kr leend. Minden 10 előfizetőre egy tiszteletpéldánnyal szolgállok. Székely-Udvarhelyt, augusztus 31-kén, 1869. Gollé Ferencz.

— Nyilvános köszönet. A brassói oltár-egylet közlekedtől kegyeskedett a csik-kozmasi róm. kath. egyháznak egy szép fekete pluvialét és kaszualt hozzá tartozó apróbb részeivel együtt ajánldeközni. Az ég kísérje azon magas lelki egylet minden lépteit anyagi és szellemi áldásaival! Meg vagyok ugyan győződve, miszerint az egylet szerénysége teljes megelégedését és gyönyörét találja abban, hogy az Isten háza földszintest előmozdít-hatja, mindazonáltal a kegyes jöltevek buzgalmat magasztalni s nyilván elismerni szent kötelmemnek tartom. Ugyanazért fogadja a buzgó egylet egyenként legforróbb háláját és nyilvános köszönetét alólírtnak és buzgó hiveinek azon szép és gazdag adományukért, melyekkel egyháznak ékíteni és segélyezni kegyeskedtek. Legyenek Istentől és emberektől áldottak nagyszerű áldozataikért! Az ég nyujtsa legbecesebb éltüket teljes megelégedés közl a legkésőbb időfű, tartsa meg a vallásos buzgalmat minden szívben s lélekben sokaknak öröme, Isten háza díszítésére és magasztalására! Csik-Kozmas, szept. 8. 1869. Mártonfi János, kozmasi plebános.

— Nyilvános köszönet. Sepsz-Szent-György, szept. 9. 1869. — A sepsi-szent-györgyi gör. keleti román egyház már régóta romló félben áll, a hitfelekezetiek azonban saját erejükből nem valának képesek azt megújítani; minélfogva adakozás útján pénzügyítéshez folyamodtak, és sikerült is egy bizonyos szép összeget egybegyűjtteni. Hálálanság lenne az adakozók közül egyet elhallgatni, a ki legnagyobb összeggel, t. i. 164 forint 90 krral o. ért. ben, járult szentgyházunk helyreállításához, és ez: a sepsi-szt-györgyi t. cz. közönség, illetőleg képviselő bizottmánya, melynek ezenel egyháznak nevében mély tiszteletemet és köszönetemet fejezem ki, azon forró óhajjal mellett, hogy adjon az Isten sok ilyen képviselőtestületet, s adjon többször is alkalmat ama tisztelt testületnek, hogy segítséget nyujthasson ott, a hol arra szükség van. Meg kell emlékezni a derék városi tanácsról és meg derék főbírájáról is, kik a fennérintett pénzügyesség ajándékozatását kieszközölték és szűnet nélkül ezen jó város felvirágoztatásán működnek; Isten tartsa és éltesse őket sokáig, hogy ha anyaszentegyházunk hozzájuk segítségért folyamodna, vigasztalatlan ne maradjunk és hogy ezen város felvirágzását tökéletesen eszközölhessék. Éltesse Isten e várost minden derék polgárárt is!

Szerkesztői posta.

5+6=11. Nem használhatjuk. Igen kezdetleges és dagályos, komoly lapba nem való. Különb-ben a coelibatus eltörlése mindenesetre óhajandó.

Egy igaz hofinak. A fiatalág nevelése fontos ügy, de ha e részben hatni akarunk, jobban kell hozzá szólnunk.

D—y D—s úrnak Branyicskán. A kérdéses munka régebben jelenvén meg, annak ismertetése elkésett.

B. E. úrnak Alvinczen. A jelzett tárcaczikkek adhatása felett csak az együtt és egészen beküldött kéziratból határozhatnánk.

31. 1869.

szin. vál.

Színházi fölhívás.

Tisztelettel kéretnek fel azon t. cz. színházlátogatók, kik az itteni nemzeti színházban a közeledő téli szinidényre páholyokat bérelni szándékoznak, sziveskedjenek magukat folyó évi october hó 10-ig a színháznál levő választmányi titkári irodában d. e. 10-től 12 óráig előjegyezteni.

Szinigazgató Fejérvári Antalnak meg van engedve, hogy az előadásokat f. évi october közepén megkezdhesse, s e végett e félhónapra egy előleges béreltet nyithasson. A sajtóképi, kötelező téli szinidény f. évi november 1-ő napján kezdődik, és 1870. april utolsó napjáig tart. Ezen rendes téli szinidényre egy f. évi no-

vember 1-ő napján kezdődő és jövő 1870. évi april utolsó napján végződő, egyazon folyó számmal jegyzett bérelt nyitattik, mely 128 számból fog állani. Köteles tehát a vállalkozó szingigazgató a jövő rendes téli szinidény alatt 128 bérelti előadást rendezni, a többi napokat a szabályszerű normanapok leszámításával rendes és rendkívüli béreltszűnetekre használhatja.

A ki páholyt kíván bérelni, az a szinidény kezdetével, midőn páholyát átveszi, kötelezi magát: hogy az illető páholyt az egész rendes téli szinidény alatt megtartja, s a megszabott díjt a kitűzött időben pontosan befizeti.

A béreltdíjak havi részletekben, minden hó első napján előre befizetendők. A páholybérelt, valamint a rendes napi bérelti díjak a tavalyiak maradnak, és pedig 128 bérelti előadásra:

Egy közép-páholyért	304 frt — kr
„ alsó „	224 „ — „
„ felső közép vagyis betűs páholyért	224 „ — „
Egy felső-páholyért	192 „ — „
„ első emeleti erkélyszékért	80 „ — „
„ I. rendű földszinti zártzékért	59 „ 20 „
„ II. rendű zártzékért	48 „ — „

Havonként befizetendő:	
Egy közép-páholyért	50 frt 67 kr
„ alsó „	37 „ 35 „
„ felső közép vagyis betűs páholyért	37 „ 35 „
Egy felső-páholyért	32 „ — „
„ első emeleti erkélyszékért	13 „ 35 „
„ I. rendű földszinti zártzékért	9 „ 85 „
„ II. rendű zártzékért	8 „ — „

Az erdélyi országos színházi választmány Kolozsvárt 1869. szeptember 12-én tartott üléséből
Sándor József,
választmányi titkár.

KÜLFÖLD.

A „France“ban következőket olvassuk a senatus-consultumra vonatkozólag: „A senatus-consultum meg van szavazva s nemsokára ki fog hirdettetni. Mától kezdve tehát ez képezi az ország új alkotmányos törvényét. Az 1869-ki alkotmány kétségkívül nagy haladás az 1852-ki fölött. Az ország abból jogos bizalmat merithet a jövő iránt; valamint hogy óhajainak összhangzása a fejedelem kivánságával, ki azokat megérté a kamarával, mely azokat tárgyalja s a senatussal, mely azokat szentesíté, felette fontos a jelen korszakban. Mindenből azt lehet következtetni, hogy a kormány lépései ezental szorosban lesznek egybefűzve a közvélemény menetével. De vajon mi az alkotmány? Az alkotmány eszköz, de nem maga a kormány. Mi most már birtokában vagyunk annak, mit évek óta kívántunk a sajtóban, mit majdnem az egész ország kívánt az általános szavazat által: megvan a parlamentaris szabadság. A parlamentaris szabadság kijelöli a koronának, a minisztereknek, a senatusnak, a törvényhozótestnek, a sajtónak, a közvéleménynek határozott és csekély szerepét. A császárnak, a kamaráknak, az országnak határozottan hozzá kell fogni az új kormányforma létesítéséhez. Mindezen erők egybenkötődése képezi azon actiót és hatalmat, melyet kormánynak nevezünk. A császár az új intézmények által nem tolatik háttérbe. Nem; az ily háttérbe állítás sem természetel, sem méltóságával, sem felelősségével nem egyezne meg. Az ország nem kívánja azt, s az új kormányforma, ugy a mint azt fel kell fogni, nem iltirí azt. A császár az általános népszavazás választottja; ő képviseli a nemzet fenségét és akaratát. Ő az ország s Európa közvéleménye előtt ép oly magas állást foglal el, mint az, melyet az alkotmányban elfoglal. 1852-ben Franciaország meg volt rémülve, meg volt zavarva, majdnem megőrülve; az akkor a gyámságot kívánta, s a dictatura karjai közé vetette magát. 1869-ben, a hatalom husz évi nyugodt, erős, mérsékelt, többször diadalmos viselése után Franciaország újra kívánja gyakorolni jogait mint szabad nemzet. De meg kell jegyezni, hogy azalatt, míg kivánságát kifejezi, elfojtani látszik minden kibágást. A forradalmi eszme, melynek explosioja oly gyakran compromittálta a szabadság kísérleteit, tehetetlen s elszigetelt, s bátran lehet mondani, hogy a szabadság érzete, mely a közvélemény minden rétegbe elhatolt, a rendszeretellel s dynastiai érzettel párosult. Az ország nem kívánja a személyi uralmat, hanem oly kormány-óhaj, melyben a császár emelkedett és hatalmas iniciatívája, kísérve a miniszteri felelősségtől, az országot képviselő szabad és független kamarákkal karöltve járjon. Ez ama kormány, melynek alapjál a senatus-consultum szolgál. A császár a senatus-consultum indítványozásával az amnestia megadásával megtette kötelezőségét. Most a sor a minisztereken s a kamarákon van, hogy megtegyék kötelezőségeiket egész terjedelemben; mi ha megtörténe, meglesz az, mit az ország kíván: egy szabadelvű új kormány.“

Páris, sept. 10. A császár — az esős idő dacára — ma déltán 4 órakor a császárné kíséretében Párisba jött. O felségeik az elysaei mezőkön, a boulevardon, a rue paix n és rue Rivoli kocsziván keresztül, ismét visszatértek Saint Cloudba.

A „Correspondance du Nord-Est“nek írják Belgrádból f. hó 2-rol: „A Bosnyákországhól és Herzegovinából érkező hírek folyvást kedvezőtlen szinben tüntetik fel az e vidéken uralgó hangulatot. Részemről azt hiszem, hogy sok a tulzás benne, különösen ha az oly lapok tudósításait vesszük, mint a prágai szláv Correspondenciának. E lap nem régebben azt írta ugyan, hogy Bosniában lázadás tört ki, s hogy Vukalovics oda titkon megérkezett stb. Ma pedig azt írja, hogy Szerbia valamelyik határpontján több szláv patrióta gyűlt egybe, meghatározandó az eszközöket egy közös fölkelésre stb. E hírek sok éleze adnak itt alkalmat, mintán itt bizonyára jobban vannak értesülve mind

arról, mi Boszniában történik, közelebről is érdekelvén bennünket ez ügy, mint a prágaiakat.

Bukurest, sept. 10. Ghika Demeter a külügyi tárca vezetését Cogolnitsaonak adta át; azonban a miniszterelnökséget megtartja. A Gutenbergnek emelendő emlékszóbor felállítását végezt egy romániai bizottság alakult.

Legújabb.

Bécs, sept. 13. Az „Oest. Corr.” jelentő, hogy ő Felsége Károly romániai fejedelemnek a

Lipót-rend nagy keresztjét adományozta. A fejedelem hosszab látogatást tett a birodalmi kancellárnál, melyet Beust viszonzott. Károly fejedelem hosszab kiballgatáson fogadta az itteni izraelita hitközség mindkét elnökét, mely alkalommal a romániai izraeliták kérdése behatólag tárgyalatott. Ezen ügy itten egyéb magasabb körökben is szóba jött. A fejedelem holnap utazik el innen Svájcba.

Páris, sept. 13. A hivatalos lap egy császári rendeletet közöl, melylyel a pénzügyi tárca ideiglenesen a földmívelési miniszterre bízta.

Páris, sept. 13. A kamarák egybehívása november 15 re határozatott. Az orvosok a császárt teljesen felgyógyultnak nyilvánítják.

A császár jól érzi magát; a tegnapi séta után nem érez lankadságot. A császár három nap mulva folytatni fogja rendszeres tevékenységét. Helytelen azon hír, mintha az udvar Biarritzba fogna menni.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Sept. 15-dikén: 5% Metaliques 100 frt 59.90. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 68.80. Kamat 59.90. 1860. Kölcsön 94.—. Bankrészvény 725. Hitelintézet részvény 297 frt 254.50. London 10 ft st. 125 frt 20% kr 122.30. Ezüst 120.1%. Ca. királyi arany 5.88.

Földterhementesítési kötvények: Magyar 78.—. Temesi 76.—. Erdélyi 77.—. Horv.-Slavon 82.—.

HIVATALOS!

Sz. 3752. K. (487) (1-3)
A csikszéki havasok, erdő- és ingatlan javak igazgatóságát, egy erdősz állomás van egy előre 3 évre betöltendő, melylyel 700 frt évi fizetés, szabad fa és lak, vagy ez utóbbinak hiányában megfelelő szállás pénz, és fekvőbirtok nem léteben biztosítékint, egy évi fizetéssel felérő pénzügyi letételének kötelezettsége van összekötve, mire nézve a pályázat azon hozzáadással nyitott meg, hogy a pályázni kívánók saját kezileg írt, s illendően felszerelt kérvényeik, melyben jó sikerrel végzett szakdolgozatok, s az államvizsga letétele, a magas hegységi erdőüzem minden ágazatában szerzett elméleti és gyakorlati képzettség, a magyar-nyelvnek szó és írásbeli tökéletes tudása kimutatandó, folyó évi **November hava utolsójáig** Csikszék főkirálybírójához benyújtandók.
Kelt Csik-Somlyón, 1869. szeptember hó 7-én, Csikszék állandó képviselői kis bizottságán.

Sz. 692. 1869. (486) (1-3)

Árlejtési hirdetmény, búza és tengeri szállításra.

A nagybányai kincstári bányakertületi munkások számára 32200 mérő 82 font bécsi súlyú, legfeljebb 15% tiszta rozsossal vegyített búzára és 19200 mérő tengerire, melyből

Nagybánya	16700 mérő búza és 10000 mérő tengeri.
Kapnikbánya	7600 " " " 5000 " "
Sztrimbuly, Bajucz és Oláhláposra	7900 " " " 4200 " "

szerződésileg kitűzendő részletekben leendő szállítandó, f év **November 2-kán** a nagybányai m. kir. bánya, erdő- és állományok igazgatóságánál titkos ajánlatok útján árlejtés fog tartatni.

Földbirtokos urak és vállalkozni szándékozók 10% bánatpénzzel ellátott ajánlatokkal tisztelettel meghívattak, megjegyezvén egyúttal: hogy a titkos ajánlatok az árlejtést megelőző nap az az f. év November 1-én déli 12 óráig leendnek elfogadhatók és hogy azok közvetlen a nagybányai m. kir. bánya, erdő- és javak igazgatóságához intézendők.

A szállítási és egyéb szerződési feltételek Nagybanán, Sztrimbulyban és Kapnikon az illető gazdasági irodákban, ugy Szatmáron, Nagykárolyban, Déésen, Szamosújváron és Kolozsvárt, a városi hatóságnál megtekinthetők.

Magy. kir. kerületi gazdasági hivatal által.

Nagybanán, augusztus hó 31-kén, 1869.

Szám 1015. 1869. (484) (2-3)

A nagyméltóságú magy. kir. igazságügyminiszterium az itteni fejezetét főépülete vaslemez fedelzetének kiigazítását s olajos festékekkel leendő újbóli befestését, a 3067 frt 62 kban megállapított költségvetés alapján engedélyezni méltóztatván, e munkálatok biztosítása tekintetéből **f. év Október 12-kén d. e. 10 órakor** az intézet hivatalos irodájában, hol a feltételek s a műszaki iratok időközben is megtekinthetők, nyilvános árlejtés fog tartatni, melyre a vállalkozni kívánók azon megjegyzéssel hivatnak meg, miszerint ez árlejtéshez, a fent kitett összeg 5%-jának készpénzben, vagy a tőzsdei árfolyam szerint számitandó állampapírokban bánatpénzzel leendő letétele után mindenki hozzá szólhat.

A fent kitett időpontig a megállított alapösszeg 10% val megterhelt és 50 kros bélyeggel ellátott irások ajánlatok is elfogadhatók, melyekben a kívánt összeg betűkkel és számbetűkkel tisztán és olvashatóan irandó ki, s azon nyilatkozatot kell tartalmazniuk, hogy a feltételek, vállalkozni kívánó előtt ismeretűek.

A magy. kir. orsz. fejezetét Igazgatósága.

Szamosújvárt, 1869. Szeptember 10-én.

Sz. 24845. 1869. (485) (2-3)

Hirdetmény.

A kincstári dohány áruda javának N.-Váradról Kolozsvárra, és Kolozsvárról M.-Portusra, N.-Szebenbe, Brassóba és M.-Vásárhelyre, végre a kolozsvári dohány gyárból, az áruda raktárba és a kolozsvári pályaudvarból a kolozsvári dohánygyárba vagy dohány áruda raktárba leendő elszállításának és a nevezett helyekről fogva natosítandó visszazállításoknak az 1870-ik évben eszközözendő biztosítására írásbeli ajánlatok útján pályázati nyitattik meg.

Az ajánlatok a kolozsvári m. k. pénzügy igazgatóság elnökségéhez 1869-dik év **Október 25-éig** déli 12 óráig beadandók.

A szerződvényi feltételek és az általános hirdetményben részletezett feltételek felül a kolozsvári, n.-szebeni, debreczeni, temesvári és pesti m. k. pénzügy igazgatóságoknál, ugy a kolozsvári, szamosújvári, m.-vásárhelyi és gy.-szt.-miklósi pénzügyi bizottságoknál bővebb értesítést lehet szerezni.

A m. k. pénzügy Igazgatóságtól.

Kolozsvárt, Szeptember 9-kén.

NEM HIVATALOS.

(475) (2-3)

Haszonbéri hirdetmény.

Néhai id. Duha Kristóf fiórköseit illető, Tordamegyében **M.-Rücs** községében, Marosvásárhelyhez 2 óra, Sz.-Régenhez 3 óra távolságra fekvő, s **230 holdból álló földbirtok tői- és koresmajoggal** ellátva, jövő 1870 ápril 24-től kezdve, hat egymásután következő évekre **haszonbérbe kiadatik** minden hozzá tartozó gazdasági épületek és jó karban levő udvarházzal együtt.

Értekezhetni lehet az alólírtakkal akár személyesen, akár bérmentes levél által.

Duha Gerő Szamosújvárt, alsó-vízutca 8 sz. alatt.

Duha Iván Mező-Bádon, a kir. postahivatalnál.

(130) 16% (7-*)

FEHÉR MELL-SZÖRP

(weiser Brust-Syrup)

több egészségügyi hatóságok s tisztí főorvosok által igazolva,

mindennemű idült köhögések, mellfájások, nátház, elévült rekedtség, torokbántalmak s tüdő-elnyalósodás ellen eddig még kielégítő siker nélkül soha nem használtatott! — Ezen szörp mindjárt az első használatnál feltűnőleg jótékonyan hat, — különösen **görcsös köhögés és számarhurtnál**; elősegíti a nehéz s megaludt nyálkákiköpést, a gégeingert azonnal enyhíti, s rövid idő alatt eltávolítja minden, — még az oly heves és gonosz **aszórköhögést** is, s a **vérhányást**.

Egy kisebb üveg 60 kr., nagyobb üveg 1 frt.

Mayer G. A. W., gyáros Breslauban.

Kapható: **Kolozsvárt, Binder K.** gyógyszerésznél belső monostortutca a Redout során.

(483) (2-6)

!! Az új őszi-idényre !!

CZETZ JÁNOS és TÁRSA

női- és férfi divat bazárjába (Kolozsvárt Folly-ház.)

megérkeztek a legújabb, s divatosabb **őszi selyem- és szőr ruhakelmék, berlini séta kendők, legújabb felöltők, francia kalapok, igen czélszerű s divatos por- és esső női-köppenyek, finom rumburgi vásznak, készfehérneműek nagyválasztásban, kész ágyneműek, párizsi butorszővetek, szőnyegek.**

Nagyválasztéku butorraktárunkba újabban érkeztek **finom schweitzli butorok, aranykeretű tükrök, jutányos árakért.**

Megrendelések gyorsan, s pontosan igazítottak.

(488) (1-6)

Igen fontos!

gyárosok, kereskedők, iparosok és gazdák számára. Hazai készítményű, s legtartósabb

„**vizmentes kaucuk ponyvák**”

találhatók a legjutányosabb árban s kívánt nagyságban **Hürsch Károly pesti gyáros kolozsvári főraktárában**

Karvázy Gyulánál.

Ezen ponyvák tartósságuk mellett igen czélszerűek gabona s mindennemű szállítmányok, valamint az eddig használt gyékény helyett sátrak betakarására.

(399) Alólírt gyári áron árul valódi (16-*)

rumburgi szövetekeket

(TISZTA LENVÁSZON)

jótállás mellett

5/8 széles, 53 bécsi rőfös vég, 21 ftről 52 ftrig. 16%

3/4 " 53 " " 49 " 65 " "

1/2 " 38 " " lepedőknek 54 " rőfe 1 frt 50 kr.

ezen feljül figyelmeztet

12, 21, 30, 36, 42, 48, 54, 60, 66, 72, 78, 84, 90, 96, 102, 108, 114, 120, 126, 132, 138, 144, 150, 156, 162, 168, 174, 180, 186, 192, 198, 204, 210, 216, 222, 228, 234, 240, 246, 252, 258, 264, 270, 276, 282, 288, 294, 300, 306, 312, 318, 324, 330, 336, 342, 348, 354, 360, 366, 372, 378, 384, 390, 396, 402, 408, 414, 420, 426, 432, 438, 444, 450, 456, 462, 468, 474, 480, 486, 492, 498, 504, 510, 516, 522, 528, 534, 540, 546, 552, 558, 564, 570, 576, 582, 588, 594, 600, 606, 612, 618, 624, 630, 636, 642, 648, 654, 660, 666, 672, 678, 684, 690, 696, 702, 708, 714, 720, 726, 732, 738, 744, 750, 756, 762, 768, 774, 780, 786, 792, 798, 804, 810, 816, 822, 828, 834, 840, 846, 852, 858, 864, 870, 876, 882, 888, 894, 900, 906, 912, 918, 924, 930, 936, 942, 948, 954, 960, 966, 972, 978, 984, 990, 996, 1000

licot, továbbá, egy bécsi rőfűnél szélesebb, finom szoknyáknak pércail helyett különösen ajánlható **Chiffon**-raktárára, rőf száma 30 ktről 45 ktrig.

Teutsch J. B. Segesvárott.

Vidéki megrendelések postai utánvét mellett szokott pontossággal teljesítettek.

(438) (5-6)

Ékszerészeknek és aranyműveseknek ajánlja magát

AUGUSTIN A.

gyűrűgyára **Bécsben**, Gumpendorferstrasse Nro 49.

legjobban rendezett „pecsétnyomó”, „disz-”

és „csűrűgyűrű-” raktárával fémjelzett aranyból, a legolcsóbb árban. Beküldött drágakövek rajz szerint vagy másképp izlelesen tételnek gyűrűbe. Megrendelések vidékről azonnal pontosan teljesítettek.

Drágakövek, törékarany és régi ezüst a legmagasabb árban vásároltának.

Első fehérnemű gyári raktár!!!

Duha Kristóf-nál,

Belközép-utca, 453-dik számú kiségitő alatt.

Alólírt teljes tisztelettel bátorkodik a n. é. t. ez. közönséggel tudatni, miszerint gyári raktárát az **őszi idényre** megnagyobbítván és összeköttetése nevezetes gyárosokkal lehetővé teszi, mindennemű fehérneműket valóságos **bécsi gyári áron** szolgálni.

Tájékozásul szolgáljon az alant jegyzett árak, u. m.:

Férfi leningek, rumburgi vagy hollandi vászonból, 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 60 kr, 4 frt, 4 frt 50 kr, 5 frt 50 kr, 6, 7 ftről 16 ftrig.

Férfi schiffon, 1 frt 25 kr, 1 frt 80 kr, 2 frt, 2 frt 40 kr, 2 frt 80 kr, 3 frt, 3 frt 20 kr.

Férfi színes ingek 1 frt. 1 frt 20 kr, 1 frt 40 kr, 1 frt 60 kr, 1 frt 80 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr.

Férfi gatyák, magyar, német állású, 90 kr, 1 frt 20 kr, 1 frt 40 kr, 1 frt 60 kr, 1 frt 80 kr, 2 frt.

Női ingek, 2 frt, 2 frt 50, 3 frt, 3 frt 50 kr, 4, 5, 6, 8 frt.

„corsettek, hálórőklik, 2 frt, 2 frt 50 kr, 2 frt 80 kr, 3 frt, 4, 5, 6, 8 frt.

Női gatyák, 1 frt 20 kr, 1 frt 40 kr, 1 frt 60 kr, 2 frt.

Zsebkendő, fehér, 2 frt 80 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 4-5 frt, 5 50 kr, 6, 7, 8, 10 ftrig.

Továbbá dusan ellátott raktár, **rumburgi, hollandi, creasi és bécsi házi vásznak**, ugy minden e szakhoz tartozó cikkek.

Varrógép-tulajdonosoknak valóságos Clark & Paislei, 6 szálu gépezérna és tő kapható. — Számos látogatását kéri

Figyelmeztetés! Vidéki megrendeléseknél kérietik a nyak- és vállbőség pontos megjelölése; megrendelések pontosan teljesítettek és nem pászoltak becséreltetnek. (455) 2-*

(459) (3-15)

Bányai Sámuel,

kolozsvári szőcs-mester,

Ajánlja a szőcs-mesterség köréhez tartozó minden névvel nevezhető

ruha raktárát.

Elfogad akár magán, akár postai uton minden szőcs iparágbeli megrendeléseket, s azoknak a legpontosabb és legjutányosabb árban kiszolgáltatásukat saját felelőssége elvállalásával igéri. Lakása Kolozsvárt bel-magyarutca 428 hászám alatt. — Raktára ugyancsak bel-magyarutca Biasini-ház 442 szám alatt.

(489) (1-2)

Árverési hirdetmény.

Folyó 1869-dik év **september 21 és 22-dikén 9-től 12. és 3-tól 6 óráig** Kolozsvárt belső-monostortutczában

172 házszám alatt, több rendbeli szobabutor, üvegnyemű, konyhabutor, réz-, pléh- s más edény, fanemű, és sok más elegyes házi eszköz, régi könyvek, ugy egy teljes magyar öltöny, s más férfiruhák, valamint számos női-kellék és fehérnemű, önkéntes árverezés útján el fognak adatni.

Első nyilvános felsőbb kereskedelmi tanintézet

Bécsben, Fraterstrasse, Nr. 32.

A legközelebbi tanév kezdődik október 4-én. A beírások szeptember 25-étől kezdve történnek; programokat az igazgatóság díjmentesen küldi.

FORGES KÁROLY, igazgató.

(479) (2-6)

(477) (2-2)

Eladó ház és szántóföld.

A felső-muzeum utcában 252 szám alatti ház és telek szabadkézből eladó. A telken következő épületek vannak: kőház, konyha, kamara, pincze, istálló, csűr, gabonás, kút, a legjobb ivó víz, gyümölcsös és veteményes kert a telken mintegy 2 ezer néhány száz öl.

Továbbá a végibe egy szántóföld, egy napi szántás alá való. Értekezhetni helyt a tulajdonos **Nagy József** kőfaragóval.

(482) (2-3)

Kezdő zongora tanulóknak számára, 2 kijátszott zongora

hely szűke miatt potom áron eladó, vagy havanként bérebe kiadó Demjén Lászlónál Kolozsvárt, hol híres bécsi új zongorák is folyvást a legolcsóbb gyári áron kaphatók, és használt hangszerek újakkal cseréltetnek ki.

Figyelemreméltó! Simay Márton-nál Szarvas-Kenden (M.-Köblös és Kecsed-Szilvás között) 27 kalongya legjobb minőségű szena és hozzá két itató kut a legjutányosabb árak mellett eladó.

(480) 2-2

239 19-26

Első osztrák **Velocipéde-gyárraktár**, iskolával egybekötve.

LENZ C.

Bécs, Landstrasse, Marxergasse Nr. 9. készít mindenféle

Velocipédeket

különböző német, angol és amerikai minták, szerkezetek és felszerelések szerint. 2 kerekűeket fiugyermeknek és férfiak számára, általános használatul. 3 kerekűeket hölgyek és gyermekek számára, kertben, parkokban és falun való használatul. Legjeleesebb minőség mellett a legolcsóbb árak. Kérietik a gyár készítményeit rosszabb minőségű kűlöl-diekkel össze nem tévesztetni.